

ตอนที่ 2

ที่มาที่ไปของ CSR

วิฑูรย์ ลิขิว
ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

คำถามที่โรงงานอุตสาหกรรมจะถูกถาม (จากชุมชนและสังคม) มากขึ้นเรื่อยๆ ก็คือ “โรงงานของท่านผลิตสินค้าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่” หรือ “โรงงานของท่านมีส่วนที่รับผิดชอบต่อสังคมอย่างไรบ้าง”

ทุกวันนี้ประเด็นเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคม” จึงมีความสำคัญมากขึ้นทุกขณะ

ปัจจุบัน ผู้บริหารขององค์กรต่างๆ (โดยเฉพาะองค์กรขนาดใหญ่หรือองค์กรระดับโลก (World Class Corporate) จึงให้ความสำคัญกับเรื่องของ “ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร” หรือ “Corporate Social Responsibility” (CSR) เพิ่มขึ้นมากกว่ายุคใดๆ ที่ผ่านมา

จุดเริ่มต้นของแนวความคิดในเรื่องนี้ เริ่มเป็นครั้งแรกจากผลการประชุมระดับโลก (Earth Summit) ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ในปี ค.ศ. 1992 ซึ่งทำให้ประเทศทั่วโลกต่างเริ่มตระหนักถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนและมิติทิศทางเนื่องจากการที่มุ่งเน้นแต่เพียงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว

การประชุมครั้งนั้น ทำให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องของ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “Sustainable Development” โดยมีการเรียกร้องให้ประเทศต่างๆ มีการพัฒนาที่ใส่ใจในเรื่องของสิ่งแวดล้อมและให้ความสำคัญกับภาคสังคมควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะองค์กรภาคธุรกิจอุตสาหกรรมที่เป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ไม่ควรจะมีมุ่งทำกำไรเพียงอย่างเดียว แต่ต้องคำนึงถึงปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

กระแสเรียกร้องของชุมชนโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความชัดเจนและเข้มข้นมากขึ้นในปี ค.ศ. 2000 เมื่อองค์กรที่ร่ำรวยที่สุดของโลก (กลุ่มประเทศ OECD) ได้ออกประกาศเรื่อง “แนวปฏิบัติสำหรับองค์กรข้ามชาติ” (Guidelines for MNE's Revision 2000) โดยได้นำแนวความคิดเรื่อง CSR (ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร) ใส่อเข้าไปเป็นแนวปฏิบัติด้วย

แนวปฏิบัตินี้ไม่เพียงแต่เสนอแนะให้องค์กรข้ามชาติและบริษัทยักษ์ใหญ่ต้องมี CSR เท่านั้น แต่ยังเสนอให้องค์กรข้ามชาติควรจะติดต่อกับลูกค้าต่างๆ ทั่วโลกเฉพาะรายที่มี CSR ด้วยเท่านั้น

ดังนั้น แนวโน้มของธุรกิจอุตสาหกรรมที่ไม่มี CSR จะไม่สามารถส่งสินค้าไปขายให้องค์กรข้ามชาติต่างๆ ได้ จึงเพิ่มมากขึ้นทุกที ซึ่งหมายความว่าถ้ากิจการใดสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อม หรือมีปัญหาการอยู่ร่วมกับชุมชน หรือมีปัญหาเรื่องการใช้แรงงานก็จะมีปัญหาในการติดต่อกับกลุ่มประเทศ OECD ทันที

ในแนวทางปฏิบัติสำหรับองค์กรข้ามชาติของกลุ่มประเทศ OECD นั้น ได้ระบุถึงขอบเขตทางพฤติกรรมของธุรกิจอุตสาหกรรมที่พึงประสงค์ไว้ 7 เรื่องด้วยกันที่จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานทางกฎหมายก็คือ

1. การจ้างงานและแรงงานสัมพันธ์
2. สิทธิมนุษยชน
3. สิ่งแวดล้อม
4. การเปิดเผยข้อมูล
5. การแข่งขัน
6. การเสียภาษี
7. การถ่ายทอดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ขณะที่ธนาคารโลก (World Bank) ได้ระบุถึงขอบเขตของ CSR ว่า CSR ควรมีองค์ประกอบที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล ดังต่อไปนี้ คือ

1. สิ่งแวดล้อม
2. แรงงาน
3. สิทธิมนุษยชน
4. การมีส่วนร่วมกับชุมชน
5. มาตรฐานการดำเนินธุรกิจ
6. ตลาด
7. การพัฒนาองค์กรและการพัฒนาเศรษฐกิจ
8. สุขอนามัย
9. การศึกษาและการพัฒนาภาวะผู้นำ
10. การบรรเทาสาธารณภัย

ทั้งหมดทั้งปวงนี้ เพียงต้องการย้ำถึงที่มาที่ไปของแนวความคิดเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคม” ของธุรกิจอุตสาหกรรม (CSR) ว่ามีมานานแล้วและเป็นปัญหาในระดับ “โลก” ด้วยซ้ำไป

ประเด็นในวันนี้ ก็คือ ความพยายามและความตั้งใจจริงของธุรกิจอุตสาหกรรมที่จะต้องดำเนินการให้เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนจนทำให้เชื่อมั่นได้ว่าจะทำธุรกิจ หรือประกอบกิจการที่สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุขและยั่งยืนด้วย

วันนี้คงไม่มีใครยอมให้เราเอาแต่ “กำไร” อย่างเดียว โดยไม่ดูคำดูแดงภาคสังคม **ครับผม!**